Թե· ՏԱՐԻ ԹԻՒ 94 — 19/31 ՄԱՐՏ 1897 — 27 ՇԷՎ.ՎԱԼ 1314 — ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

درعليه‌ده غلطه‌ده (ماسيس) غزتەسى ادارەخانەسنه

Նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել
Առ Խմբագրութիւն
ՄԱՍԻՍ ՕՐԱԳՐՈՅ
Կ. ՊՈԼԻՍ ՂԱԼԱԹԻԱ, Համի Բաշա խան
Օսմ. նախկին Պանքայի փողոց, Թիւ 2
Direction du Journal "MASSIS,,
Galata, CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues
aux Bureaux du journal

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դրկն. արժ.	75
» »	Վեցամսեայ	» »	40
Դաւառներու »	Տարեկան	» »	100
» »	Վեցամսեայ	» »	50
» »	Եռամսեայ	» »	25
Օտար երկրի »	Տարեկան	ֆրանք	25
Ռուսիոյ »	»	ռուբլի	10

Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կընդունուի· 115
զրուշի փուլը 100 զրուշի հաշուով:

ՎԵՐԿԱԶՄԵԱԼ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐԸ

Քաղ· Ժողովը իր ուրբաթի նստին մէջ վերակազմեց Տնտեսական և Ելեւմտական Խորհուրդները· Այս անգամ գոնէ հրաժարումները վերջ մը դանէին·

Այս երկու խորհուրդներն ալ շատ կարեւոր դեր մ'ունին կատարելու, եթէ Ազգ· Սահմանադրութեան գծած շաւղին մէջ, ըմբռնեն իրենց գործը և անոր տէրն ելլան·

Ինչպէս որ տան մը մեծը այնքան խոհական ու համակշռող կը համարուի որքան իր տան եկումուտքը կանոնի մը վրայ կը ձեւէ կը չափէ, նոյնպէս Տընտեսական ու Ելեւմտական Խորհուրդները իրենց ափին մէջ ունին ելք ու մուտքի, եկամուտի և հասոյթներու այնպիսի բազմաճիւղ աղբիւրներ, որոնց պահպանումը, զարգացումը, ստեղծումը մեծ գործ մըն է, մտային ու վարչական տաղանդի կարօտ·

Քաղաքներու և մանաւանդ մայրաքաղաքներու մէջ գտնուած ամէն անշարժ կալուած, երբ լաւ դիրք մը գրաւած է փիացալ տեսակէտով, առաջատարաբար կ'աճի արժէքի և եկամուտի տեսակէտով ալ· Բայց մանաւոր հոգածութիւնն և շատ անգամ առիթէն օգտուելու ճարպիկութիւնն է որ այդ կալուածներուն կուտան ժամանակակից իրական արժէք մը·

Մեր մէջ ինչպէս որ անհատական տնտեսագիտութիւնը չէ հասկցուած, նոյնպէս չէ հասկցուած բաղմաձեւ շահաբերութիւններու վրայ տարածուած տնտեսագիտութիւնը· Մեր Տնտեսական Խորհուրդները կամ Ելեւմտից հոգաբարձութիւնները սովորաբար կ'ընդունին, կը վճարեն, կ'արձանագրեն· Ռուսինեանի օրով Ազգ· տուրքի մը գաղափարը այնքան ծեծուեցաւ որքան վերջին տարիներու մէջ Պատրիարքարանի այս խորհուրդները չկրցան կամ չուզեցին զբաղիլ նոր հասոյթներու ստեղծումովը կամ արդէն գոյութիւն ունեցող հասոյթներու աճումովը· Տընտեսական Խորհուրդը Էջմ-ի արկղ մ'եղած է մեր մէջ, բան տնտեսական-վարչական մարմին մը· Որ և է Խորհուրդ մինակ պարտքեր չի ստանձներ այլ իրաւունքներ ալ· Ասոնց պարտականութեան գաղափարը մինակ նիւթապէս այլ և այլ մեծ ու պզտիկ պաշտօնեաներու գոհացում տալ է—Էջմբէլէվ· Իսկ հասոյթները բազմաձեւ և առատ ընելու համար միջոցներ փնտռել, անոնց մշումտալ, ծրագիրներ վորձել—չկայ·

Ազգ· Հիւանդանոցը սիկառի թուղթի հասոյթ մ'ունեցաւ· մենք որոշ կերպով չենք գիտեր թէ մէկ ուղղէ բիսած էր անոր ծրագիրը — զոր մէկէ աւելի անհատներ իրենց անձին սեփականելու պարծանքը կը տնուցանեն — թէ հաւաքական փափաքի մը արտայայտութիւնն էր· Բայց ինչ որ ալ լլնի՝ ստեղծում մըն է այն, որ պատիւ կը բերէ թէ ստեղծողին թէ նախաձեռնարկ եղողին·

Տարակոյս չկայ որ շահելու համար մի քիչ յանդուգն ըլլալու է· Ազգային դրամին կամ կալուածներուն վրայ հարկաւ շահագիտութիւն ընել կարելի չէ· բայց զանոնք ընթացիկ վիճակի մը մէջ դնելու համար ինչո՞ւ միջոցներ չը-տածուին, չհնարուին·

Մեր մէջ մատակարարութիւն բառը նոյնպէս սխալ հասկցուած է· Գանձել և վճարել մինակ չեն մատակարարողներու պարտականութիւնները· զեղծումներու հսկել, և ի հարկին զանոնք երեւան հանել մինակ չպիտի ըլլայ իրենց նպատակը·

Փնտռել հասոյթի բոլորովին թարմ աղբիւրներ, գաղափարը վեր առնել Ժողովրդի մէջէն ու խելագրել զայն· եկամուտը այս կամ այն ձեւին տակ դնել, ի հարկին փոխառութիւններ կնքել ոչ թէ վճարելու այլ հասոյթի աղբիւր մը զօրացնելու նպատակով· միշտ օգտակարը ճոխէն, ու շահաւորը չքեղէն վերադաս համարելով, ահա՝ ամէն տնտեսական խորհրդի ընելիքը· Ահա՝ կը սենք որովհետեւ մեր մէջ, թաղականութիւններ, կարգ մը հասատութեանց հոգաբարձութիւնները ևն· ուրիշ բան չեն՝ եթէ ոչ կեդրոնական տնտեսական խորհրդի թեւ ու թիկունքը·

ՄԵԾ ՊԱՀՔԸ

Կրօնական ըմբռնումին առջեւ պահքը մեծ նշանակութիւն մ'ունի կեանքի սընտեսութեան մէջ· Վայրկեան մը թօթափել նիւթը, մերկանալ մենէ մեր մարմնին վրայ ծանրացող կեղեւանքը եւ ինքնամփոփ կեանքի մը յօժարութիւններով բարձրանալ զերագոյն կեանքի մը մակարդակին· ինքզինքը պատրաստել կամ մեծ տօնի մը անխառն հրճուանքին, կամ գործունէութեան նոր ու փայլուն ասպարէզի մը· Պահքը՝ էջը ժ-ժկալ-ութ-ն, այս տեսակէտով նկատուած, իրական արժէք մ'ունի նոյն իսկ բարոյականին, և գիտութեան առջեւ, բանի որ ասոնց ամէնքն ալ մի և նոյն վսեմ նպատակին կը ձգտին, մարդկային կատարելութեան նպատակին· Բարոյականը այդ նպատակին տեսնչանքը կը դնէ մարդուս մէջ· գիտութիւնն անոր հասնելու պայմաններովը կզբաղի, կրօնը իրեն օգնութեան կը հասնի կառուցանելու համար գերագոյն կեանքի այն աշխարհը, ուր հաւաքական գիտակցութիւններու խառնուրդը պիտի արտադրէ ամենէն աւելի նպատակայարմար առաղնները·

Ժուժկալութիւնը — պահք (= ծոմ)— այսպէսով իր արդարացումը կը գտնէ մարդկային գիտակցութեան ատենին առջեւ, և պարտաւորիչ հանգամանք մը կառնու ամէն ազգի ու ամէն սեռի մարդոց համար· Մեր նպատակը չէ, սակայն, պահքի կամ ժուժկալութեան մենագրութիւն (Monographie) ընել· Քրիստոնէական պահքը ամենէն աւելի աչքի զարնող իրողութիւնն է մեզի համար, ասիկա հրամայուած կը տեսնենք ա'չ միայն Քրիստոսի օրինակովը, ըստ որում իր մը կը ըմբռնուի նենէ անմիջապէս վերջ անապատը քաշուեցաւ իր մարմնական կարիքը ճնշելու համար, այլ եւ այն բացայայտ պատուէրներով, զոր իր աշակերտներուն տրուաւ պահէլ եղանակին ու կարեւորութեանը մասին (Մաթ· Զ· 16· ԺԷ· 21)· Աւետարանի ծաւալման գործին մեծ օժանդակը, Պօղոս կը գովէ այդ կրօնական հրահանգը եւ կը հրամայէ կատարել, ինքն այնքան հակառակորդ ըլլալով հանդերձ, ծիսական ու արարողական հրահանգներու, անշուշտ սա ըմբռնումով միայն, թէ պահքը նիւթական կանոնաղրութիւն մ'ըլլալէ աւելի, հոգիի ու սրտի գործ մ'է· Այսպէս անանք, որոնք կրօնքի խնդիրներով զբաղեցան, չկրցին վէճի տակ ձգել քրիստոնէական պահքի կամ ժուժկալութեան իրական արժէքը· Թէպէտ Լուտեր չկրցաւ խոյս տալ պահքի սկզբունքն ընդունելէ, կարուին՝ իր կողմէն՝ պահքը պարտաւորիչ ըրաւ, բայց այսօր բողոքական եկեղեցիները զանց ըրած են պահքի սովորութիւնը, բայի անկիրթքան եկեղեցիէն, որ իր մէջ ընդունած է մեծ պահքը եւ ուրիշներ·

* * *

Այն օրէն որ քրիստոնեաներն սկսան Զատիկ կամ· Յարութեան տօն կոտարել, այն օր այդ տօնէն առաջ պահքը գաղափարը և սկզբունքը տեսնուեցաւ ամէն տեղ· Արդէն առաքելական դարու յիշատակարաններէն դիւրին է տեսնել, թէ պահքը կարեւոր մի մասը կը կազմէր հասարակաց պաշտամունքին, ու հրապարակային աղօթից· եպիսկոպոսներու և երիցանց ձեռնադրութեան նախընթաց մէկ պատրաստութիւնն էր ժուժկալութիւնը· ինչ որ արդէն հրամաններուն ալ կուսուցանէին· Այս ժուժկալութիւնները սակայն միայն նոր ասպարէզի մը կամ նոր կեանքի մը հետ կապ ունէին իրրեւ անհրաժեշտ նախապատրաստութիւններ· տօնական օրերու զեղուած ուրախութիւններուն կրօվով մասնակցելու գաղափարը տակաւին ծնունդ չէր տուած պիսպէնսիէթ ժուժկալութիւններու կամ պահոց, ինչ որ ժամանակը ու սրբանալու գաղափարը պիտի ստեղծէր յետոյ, իր մանրապատում հրահանգներովը· Միայն վոտահ կրնանք ըլլալ, թէ Մեծ Պահոց ծագումը այնչափ հին է, որչափ հին է Զատիկի տօնը· Մենք Զատիկի պահքին Մեծ անունը տուած ենք, թերեւս միայն անոր համար, որ ամենամեծ պօնին յառաջընթացն էր· այս գաղափարն աւելի նախնական և բանաւոր կը թուի լինել, քան արդի ժողովրդական ըմբռնումը, ըստ որում այժմ Մեծ Պահք ըսելով, կիմանանք պահքերուն երկարագոյնը· Իսկ Լատինականէն ածանցուած բոլոր լեզուներուն մէջ գործածուած Պահք (Carême) անունը զարտամբ կազմուած է Լատինական Quadragesima բառէն, որուն համարօրն է Յունարէն Թէսարագօնթ՝·

Երբ պահքը մասնաւոր և կայուն կազմակերպութիւն մը առաւ քրիստոնէական եկեղեցիներուն մէջ — չմոռնանք ըսելու որ հիները պահք ըսելով Ֆոմ կը հասկնային և այս պատճառաւ Պօղոս կը հրամայէ որ հիւանդները միայն բանջարով լուծեն իրենց ծոմը — այն ատեն մասնաւոր խընամք տարուեցաւ այդ օրերուն առնուելիք սնունդի մասին· Նախկին եկեղեցւոյ մէջ և ո'չ մէկ սնունդ արգիլուած էր· չափաւոր գործածութիւնը միայն ընդհանուր կանոն էր կերակուրներու համար· Եկեղեցական ժողովներ՝ նկատողութեան առնելով տարբեր գաւառներու ժողովրդական սովորութիւնները, սկսան կանոնական վճիռներով սահմանել պահոց կերակուրներուն տեսակը· Լաւոդիկէի ժողովը (348թ? կամ 381թ?) որոշեց չորակերութիւն (Xerophagie) այսինքն հաց և չիր ուտել միայն պահոց օրերուն· Իսկ մեր ազգային սովորութեանը համեմատ, մարդ պարտաւոր է հաց և աղ ուտելով գոհանալ· ինչպէս ցոյց կուտայ մեր ազգ-հայ՝ անունը, զոր տուած ենք պահոց օրերուն· Բայց հակառակ երբեմն երբեմն սահմանուած ժողովական կանոններուն, ժողովուրդներն հետեւեցան իրենց տեղական սովորութիւններուն, ինչպէս ցոյց կուտայ Սոկրատայ պատմութեան — որ կը հասնի մինչեւ 439 թուականը — սա վկայութիւնը· «Ոմանք ձեռք կը քաշեն ամէն տեսակ կենդանիէ, ուրիշներ կենդանիներու մէջէն ձուկը միայն կուտեն, ոմանք ձուկին հետ թռչունն ալ կուտեն առարկելով թէ արարչագործութեան պատմութեան համեմատ թռչուններն ալ ջուրէն ելած են, ուրիշներ կը հրաժարին ոչ միայն հաւկիթէն, այլ և այն պտուղներէն, որոնք հասած կեղեւ ունին· ոմանք չոր հաց միայն կուտեն, ուրիշներ այդ ալ չեն ուտեր, ոմանք ալ վերջապէս՝ երեք ժամ ծոմ պահելէ վերջ ամէն տեսակ սնունդ կառնուն» (Ե· 22)·

Մ· ՎՐԴ·

(Մնացեալը վաղը)

ՄԵՐ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՂՆԵՐՆ ՈՒ ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՂՆԵՐԸ

Ս·

Մեր ժողովրդի ընկերային կազմակերպութեան այլ և այլ պայմաններուն վրայ՝ գիպական ֆէլիոպով ու մանրամասնէալ ուսումնասիրութիւն մը ընել կարելի չէ· Կարելի ըլլալու համար պէտք էր մեր ձեռքը ունենայինք պօէթ-մանէր՝ տեղին վրայ աշխատուած և ինքնատիպ, վիճակագրեր՝ ամէն մէկ գաւառին համար պատրաստուած, վերջապէս դասական ուսումնասիրութիւններ՝ որ այդ ընկերային պայմանները իրարմէ անջատելով՝ զատ զատ գլուխներու մէջ մեզի բացատրէին անոնց պատմական շրջանները, մարդաբանական հետազօտութիւնները, բնախօսական ու հոգեբանական ազդեցութիւնը ևն ևն·

Սակայն ինչպէս ամէն ընդհանրացում (généralisation) կարգ մը վերացական գաղափարներու ծնունդ տալով՝ շօշափելի ըլլալէ կը հեռանայ, և շատ մտքերու կամ անմատչելի կը մնայ; կամ սխալ ճամբու մը կ'առաջնորդէ զանոնք, այսպէս ալ վերի խօսքերն անբացատրելի չմնալու և մասնաւորապէս մեր ուսումնասիրողներուն հասկնալի ըլլալու համար, պէտք է շօշափելի օրինակներով թանձրացնել զանոնք իրենց առջեւ·

Գաւառներու մէջ որքան նուազ է ուսումնասիրողներու թիւը—այս ուսումնասիրող բառը միշտ իր միակողմանի իմաստովն առնելով—այնքան ալ այդ հետաքրքիր մտքերը դէջ առաջնորդուած են, կամ բնաւ չեն առաջնորդուած· Անոնցմէ շատերը իրենց ընդդէմ սրամտութեան հետ, թափանցող մտքի մը առաւելութիւնները ձեռք բերած են այլ և այլ գրքեր կարդալու շնորհիւ, ու այդ գրքերը պատահաբար իրենց ձեռքը անցած են ընդհանրապէս·

Եթէ Պոլսոյ մէջ մեր երիտասարդները մտային այլասերութեան (dégénérescence mental) կենթարկուին այդ օտար ուսումներով և ուրիշ պատճառներով... բոլորովին ընդդիմանալով օտար գաղափարներ, օտար հաւատքը, օտար ոճը, օտար բնազանցութիւնը, նոյն իսկ մտածելու օտար կերպը, ու միևնոյն ատեն կորսնցնելով ինչ որ կրնային ունենալ ինքնատիպ (original)· գաւառներու մէջ ալ գրքերու միջոցաւ օտար մտքերու հետ հաղորդակցողները մէկէն ի մէկ գաղափարներու վերացում (abstraction) մը կունենան եւ բնազանցական ոլորտի մը մէջ կ'ապրին, ինչպէս հին փիլիսոփաները·

Այսպէս երբ կը տեսնեն ժողովրդի մէջ թերութիւն մը վար կը դարնեն զայն, զղուանք կը յայտնեն ու կ'առանձնանան· այդ չեզոքացումը զիրենք կը վերածէ անօգուտ բջիջի մը որ հաւաքական մարմնէն իր անունդը կ'առնէ, բայց բան մը չարտադրեր, չի բեղմնաւորեր այդ մարմնին համար· Յաճախ այդ թերութիւն կարծուածը ընկերային կամ գոյութեան պահպանման տեսակէտով առաւելութիւն մը, առաքինութիւն մըն է· Դիտելու, դատելու և եզրակացնելու կերպը անձէ անձ կը տարբերի հարկաւ· բայց այնպիսի առանձնայատկութիւններ ու պայմաններ կան որ բոլոր գրական ու գաղափարային դպրոցներու համար հաւասարապէս ընդունելի են· Մեր ուսումնասիրողները այս բանը չգիտնալով մէկտեղ, չեն կրնար զանազանել թէ ազգի մը համար ո՞րն է յոռի, ո՞րն է վատ սովորութիւնը· Սովորաբար ամէն բան որ աւանդութեան կը վերաբերի վար կը զարնեն, ամէն բան որ մեր հայրերէն իջած է յետադիմութիւն է իրենց համար·

Սխա՛լ առաջնորդուած են·

Անոնք որ կ'առաջնորդեն մեզի, ընդհանրապէս նկատի չեն առներ շահ բառին երկու տեսակը, ընդհանուրին շահը, անհատական շահը· Ասկէ կը ծնին հակասութիւններ· Այսպէս օրինակի համար, տեղ տեղ հարսնիքի առթիւ ամէն ազգական նուէր մը կուտար հարսին, տղաքերքի առթիւ ամէն մօտաւոր բարեկամ մասնաւոր խնամքով պատրաստուած թէյ, շուրուբ, անուշեղէն ևն· կը զրկէր տղաքերկնոջ տունը· մահուան առթիւ ամէն դրացի, ննջեցեալի հոգւոյն համար տրուելիք մէկ, երկու ճաշերուն կը մասնակցէր իր տան մէջ կերակուրներ պատրաստելով եւ սգաւոր տունը զրկելով·

Այս սովորութիւնները հալածուեցան եկեղեցիին բեմէն, ծաղրուեցան լրագրական հրապարակի վրայ, վար դարնուեցան նոր մտքերու կողմէ· Ժողովուրդը՝—թուլամարթին պէս՝ որուն եթէ ձեռքովդ դպիս կ'ամփոփէ ինքզինքը—վիրաւորուեցաւ իր զգացմանը մէջ, ամփոփուեցաւ· խօսողները հեղինակո-ռիթ-ն (autorité) էին· համակերպեցաւ առ երեսս, իր յաջորդ սերունդը մոռցաւ այդ սովորութիւնը· Ֆ·

ԻԶՄԻՐԵԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Գեղարուեստի նրբին ճաշակն ընդհանրանալով հետզհետէ մերայնոց մէջ հոս, նոր փափաք մ'ուս կը նկրտի իրականացնել մեր երիտասարդութիւնը, որ եթէ յաջողութիւն գտնէ նմանութիւն պիտի լինի Պոլսոյ առաջուէտ վարժարանէ «Ռնարին», թերեւս աւելին ալ· Ստուար խումբ մը որու համարը 70—80 կը բարձրացնեն, պիտի կազմակերպուի կամ կազմուելու վրայ է· երգեցիկ կամ երաժշտական յարմարութիւն ունեցող տարրերէ· Նպատակ ունենալով յառաջանալ թէ մէկին եւ թէ միւսին մէջ· անմիջ զրօսանք մը եւ ժամանց մը հայթայթելով իրենց անձին, եւ թէ ազգային բարենպատակ հանդէսներու ձրի փայլ տալով· Այս ամէնն աղէկ, բայց... Բայց մը կայ· երկար կեանք ունենալու համար հաստատ հիմերու պէտք կայ· այսինքն այդ կազմակերպեալ կամ կազմակերպելի ընկերակցութիւնն ունի՞ իր որոշ ուղղութեան ծրագիրը· այսինքն մշտատեւ վարչութիւն մը՝ կարող անձնաւորութիւններէ բաղկացեալ՝ պիտի հաճի՞ այդ գործին հսկելու մէջ չի թերանալ· Տեղւոյս հասարակութիւններու մէջ սոյն օրինակ խմբերգներ, երաժշտախմբեր կան բաւական թուով որ կրնան նոյն իսկ արհեստն ըլլալ մեր նոր շարժող իմքին· Ազգային երեւելի երաժշտապետ· Մախիրոն, Զուհաճեան կազմակերպիչ պիտի լինի սոյն խումբերուն, հսկելով այդ սկսնակ սրընթացներու նախաքայլերուն· Մենք ապահով ենք թէ՝ երբ Զուհաճեան մը կը կանգնի գլուխ· անկարելի է որ այն սայթայթի· բծախնդիր ըլլալով ամենափոքր սխալներու և պակասներու համար· Մեր շնորհաւորութիւնները· Յաջողութիւն կը մաղթենք·

* * *

Զուհաճեանի անունը տուի և միտքս եկաւ· Անցեալ օր միասին գացինք տեսնելու իր նոր յօրինած մէկ pas de quatre նուագը, զոր նուիրած է Օր· Իսկ· Պալեոզեանի, այն օրիորդին որ արդէն յաջողութիւն ցոյց տուած էր Որբանոցի հանդէսին մէջ· Այդ գործին առթիւ նոյն իսկ արուեստակիցներ կը հաստատեն թէ՝ pas de quatre աքանչելի artistique կտոր մ'է· և որ իր նմաններու բաղդատմամբ շատ մ'առաւելութիւններ ունի·

* * *

Դարձեալ գեղարուեստ· Օր· Լ· Պալեոզեանի Զօնը տեսնելուս առթիւ, պատեհութիւն ունեցայ տեսնուելու և Պ· Տիրան Ռափայէլի հետ=իր մականուան հմանիչ արուեստագէտ մը=որու նոյն տարին նօթերը վէմի վրայ փոխադրելու և կողքը զարդարելու հոգը յանձնուած էր·

Նուրբ պանչելի pas de quatre մը կը պարեն թեթեւոտն զոյգ մը, որ դիտողին ախորժը կը գրգռէ, մարդ չի կրնար երբ ուշադիր նայի՝ գատուիլ այս կողքի պատկերէն որ կատարելութեան ամեն ճշմարիտ դրօշմ կը կրէ։ Տեսնուեցաւ այս համակրելի մեծ արիէոդին հետ, տեսայ իր գործերը որ նրբութեան, ճաշակի կողմէ առաւելութիւն մը ունէին ուրիշներէն։ Շռայլելիք գովեստ աւելի շեշտելու համար բացարձակ կ'ըսեմ թէ գէթ հոս, Իզմիր, չունի իր հաւասարը և մեզ ստոյգ ենք որ օր մը Պ. Տիրան Նշանաւոր դերը մը պիտի գրաւէ։

* * *

Քիչ մ'ալ տիրացուական։ Բայց ոչ, մեր գրելիքը այնքան տիրացուի հոտը չունի։ Տիրացու բառը մեր մէջ իր այլափոխեալ իմաստին մէջ խորթ կը հնչէ մեր ականջին և պաղ տպաւորութիւն մը կը թողու։ Բայց այդ բառը իր իրական առմամբ բոլորովին ներհակն է, և այսպէս պէտք է ըմբռնել, ամէն բան իր ժամանակին։ Նոր տիրացու վարպետ մը, այն է Պ. Լեւոն Զիլինկիրեան ստանձնած ըլլալով Ս. Ստեփանոս եկեղեցւոյ երաժշտապետի պաշտօնը, ժողովրդեան մեծագոյն մասին մէկ բաղձանքն իրացնել կ'աշխատի։ Կազմակերպած է 30 ի չափ (բացի երգեցիկ մանուկներէ) ամէն գասակարգէ պարոններ. վարժեցնել տալով անոնց պատարագի եկեղեցական արարողութիւնները եռաձայն։ Եր գէ՛հո՞ն, երգէ՛հո՞ն կ'ուզուի ամէն կողմէ. այդ պանչելի երաժշտութեան մէկ ամբողջացուցիչ մասը կազմելու համար։ Իրօք այդ եռաձայն խումբը երգեհոնով մեղեդի մը պիտի լինի։ Հասարակութեան մէջ բաղձանքը մեծ է, դիմումներ կը լինին. չենք գիտեր թէ՝ իրօք արգելք մը կա՞յ մեր եկեղեցւոյ մէջ ներմուծելու երգեհոնը։ Կարծեմ ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի հրամանաւ ժամանակ մը Կարա-Մուրզայի իմբին կը մասնակցէր և երգեհոնը։ Կը յուսամ որ այսպէս եկեղեցիին սեմը ոտք չդնող Սկեպտիկներ իսկ յանախ պիտի գան ունկնդրելու ջերմեռանդ աղօթողներու քով, և թերեւս շատ չանցած ատոնք ալ հա՜՜ պոպէլներո՜՜ մէկ մասը կազմեն։ Տեսնենք։ Տ. Գ.

Իզմիր 14 Մարտ 97

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿՐԷՏԷԻ ԽՆԴԻՐԸ

Սու-Թաշի ամրոցը գրաւեցին մրջազգային զօրքերը։ — Ապստամբները բոլորովին այրեցին Բիսամոս քաղաքը։

Յունաստան

Գահաժառանգ իշխանին Թեսալիա մեկնումը առանց աղմուկի տեղի ունեցաւ։ Ժամը 7½ (Ն. Տ.) Կոստանդին իշխան և Սոֆիա իշխանուհի, ընկերակցութեամբ Սաբունձաքիս գնդապետին պալատ երթալով ճաշեցին։ Ժամը 9ին Ալէքսանդի մեծարգոյիքը եկաւ գոհաբանական աղօթք մը երգելու պալատին մատրան մէջ։ Արքայական ընտանիքը և Թագաւորին Թիկնապահները ներկայ եղան արարողութեան։ Յետոյ թէյ հրամցուցին և թագաւորը ժամանակ մը իր զաւկին հետ խօսեցաւ։ Ժամը 11 ½ին Կոստանդին իշխանը, Սոֆի և Մաւի իշխանուհիները՝ Սաբունձաքիս և Հաճի Բէյտրու գնդապետներուն ընկերակցութեամբ նստելով երկու գոց կառքերու մէջ դուրս ելան առանց ձայնի։ Կոստանդին իշխանուհին իր պալատը մնալով համբուրեց իր զաւակները։ Յետոյ Օլգա ծառուհին և Փալէռի փողոցէն անցնելով, կառքերը Պիրէոն իջան։ Շոգեմակոյկ մը Սֆոֆիէրէս զբօսանաւուն մէջ տարաւ իշխանը եւ իշխանուհիները։ Քառորդ ժամ վերջը նախարարապետ Մ. Տելեանի զբօսանաւուն մէջ գնաց ողջունելու համար իշխանը։ Սֆոֆիէրէս խարիսխ վերցուց ժամը մէկը տասը անցած։ Սոֆիա իշխանուհին մինչեւ Լարիսա պիտի հետեւի իր ամուսնին։

— Եպիսկոսի բանակին մէկ զօրաբաժինը դրուեցաւ Մանոս գնդապետին հրամանին տակ փոխանակ գնդապետ Մավրօ Միխալիսի, որ հիւանդ է։ Քաքլամանոս եւ Տէմիրոյս, Մանթբաս եւ Անթոնիատիս գնդապետները պաշտօնի կանչուեցան Թէսալիոյ բանակին մէջ, Բոձարիս եւ Մէքրոս գնդապետները Եպիրոսի բանակին մէջ։ Գահաժառանդ իշխանին Թիկնապահ Սաբունձաքիս գնդապետ ընդհանուր ըստ պայակոյտին պետն է։ Ալթէնքի ոստիկանապետ Պալաքթարիս գնդապետ հրամանատար կարգուեցաւ 9րդ զօրաբանակին։ Իր բացակայութեան ատեն Ալթէնքի ոստիկանապետ պիտի ըլլայ պատերազմական ատենին ընդհանուր դատախազ Մ. Խալքիոբուլոս։ Դուրսէն եկած կամաւորները սովորական երդումը ըրին եւ արձանագրուեցան։ Առ այժմ 3000 հոգի են։ Կառավարութիւնը իսկոյն հրամաններ տուաւ սահմանագլուխի բանակին վերին սպաներուն արգիլելու համար ամեն շարժում զինուորներուն կողմէն։ — Շաբաթ օր Սերպիոյ ներկայացուցիչ Մ. Մարէնքովիչ տեսակցութիւն մը ունեցաւ արտաքին գործերու նախարար Մ. Սքուզէսի հետ։

—Հէրայի մէջ գտնուող և աւստրիական Սոբիէսքի յաձաւորակէն գերի բռնուած մարդիկ Ալթէնք հասան։

ՆԱՆՍԷՆ Ի ԲԱՐԻԶ.—Երկրախոյզ Նանսէն անցեալ ուրբաթ օր յաղթական մուտք մ'ըրաւ ի Բարիզ։ Արշաւանքէն դառնալէն ի վեր, արդէն պատկերազարդ օրագիրներն. ը ժողովրդական ըրած էին նշանաւոր ճանապարհորդին կորովի դէմքը։ Նանսէն բարձրահասակ է. իր կերպարանքը պարզ է։ Քարտիին վրայ Աշխարհագրական Ընկերութեան նախագահութեան կողմէ Մ. Ռոլան Պոնաբարդ ընդունեց զայն։ Երբ Նանսէն անցաւ Շուէտ-Նորվէկեան Քլիւպին անդամներուն առջեւէն, այս վերջինները կոկորդալիր երգեցին Նորվէկեան ազգային երգը. Այո՛. կը պրէնէ այս երգերը, արձակելով վեց կեցցէներ։ Մ. Ռոլան Պոնաբարդ հետեւեալ կերպով խօսեցաւ Նանսէնի. «Պ. և սիրելի պաշտօնակից, Ֆրանսայի Աշխարհագրական Ընկերութիւնները պատիւ ըրին ինձ յանձնելով բարի գալուստ մաղթել ձեզ մեր երկրին մէջ Բարիզի Աշխարհագրական Ընկերութիւնը, որ ամենէն հինն է, փառք կը համարի անուանելով ձեզ իր թղթակիցը, և երջանիկ պիտի ըլլայ տեսնելով, լսելով և ծափահարելով զձեզ։ Արդարեւ ձեր ճամբորդութիւնը մին է անոնցմէ՝ որ ամենէն աւելի յանդուգն եղած են։ Ձեզի չափ բեւեռին մօտ երթալու համար պէտք էր ոչ միայն նոր գաղափար մը կազմել տառնեզերաց ընթացքին վրայ, այլ նաեւ քաջութիւն ունենալ անոնց անձնատուր ըլլալու, անոնց ընթացքին մէջ խորասուզուելու, վլուզման վտանգներուն խիզախելով։ Տեսնելով որ սառոյցէ այդ անհուն լաստը ըստ բաւականին շմօտենար բեւեռին, յանդգնութիւն յանդգնութեան վրայ աւելցնելով թողուցիք ձեր նաւը, և մէկ ընկերով միայն դէպ ի հիւսիս մղուեցաք, որչափ կը ներէին ձեր ուժերը։ Ձեր յանդգնութիւնը վարձատրուեցաւ, և կարելի եղաւ ձեզ վերադառնալ և ողջագուրել զանոնք զոր ձեր եռեւը ձգեցիք։ Պարոններ, այսօր յաղթական մը կ'ընդունինք, գիտնական յաղթական մը, որ շնչխարհիկ երջանկութիւն ունեցաւ իր եռեւը չի ձգելու ոչ միայն՝ այն կեանքերէն որ իրեն յանձնուեցան։ Թոյլ տուէք ինձ ձեզի հետ ողջունելու Տիկին Նանսէն, որ, նաեւ, մեծ քաջութիւն մը ցոյց տուաւ թողլով որ մեկնիք. բայց նա կը ճանչնար ձեզ, և վստահ էր որ պիտի՝ վերադառնայիք։ Բարի եկիք երկուքդ ալ։» Նանսէն բոլորովին յուզուած միահաղոյն ծափահարութիւններէն, շնորհակալութիւն յայտնեց քանի մը բառերով։ Շատ ընտանի չէ գաղիերէն լեզուն։

Սակայն. ը բոլոր խօսքերը կը հասկցուին։ «Երբ, ըսաւ, հրաւէր ուղղեցիք ինձ Բարիզ գալու, անմիջապէս ընդունեցի զայն, վստահ էի Բարիզի հիւրընկալութեան վրայ։ Դիտէի թէ ազնիւ աւանդութեան մը համեմատ, Ֆրանսա կը հաճի մեծ փայլով ընդունիլ գիտնական ճամբորդները. ինչ ազգի ալ որ վերաբերին անոնք։ Բայց, Պարոններ, Ձեր ինձ ըրած ընդունելութիւնը յուսացածէս կանցնի։ Շնորհակալ եմ Ֆրանսայի աշխարհագրական ընկերութեանց սրտագին ընդունելութենէն։»

Արդէն հեռագիրը իմացուց թէ Նանսէն Բարիզի մէջ գիտնական բանախօսութիւններ ըրաւ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ. — Վիլհէլմ կայսր գլխաւոր քաղաքաց քաղաքապետներուն զրկեց եւրոպական ծովային զօրութեանց համաբարբառ քարտէսը զոր ինք խմբագրած է, ամբաստանելով Բայխսթակը թէ նաւային ազէաք մը պիտի պատրաստէ Գերմանիոյ համար, կարելի ընելով օտար զինուորներու արշաւանք մը կերմանական ծովեզերաց վրայ։

— Նախկին նախարար տր Կոսլեր գերաւեստից Ակադեմիին մէջ արտասանած ճառով յիշատակեց բազմաթիւ իրողութիւններ, ապացուցանող թէ ծերունի կայսրը ո՞րքան կատէր ծայրայեղ պերճանքը և բազմածախ շռայլութիւնները՝ որ ահագին զարգացում մը առած են արդի թագաւորութեան ժամանակ։ Այսպէս երբ Վիլհէլմ Ա. ի ներկայացուցին Մուսէոնի մը շինութեան ծրագիրը, կայսրը դժգոհութիւն յայտնեց այս բազմածախ ծրագրին վրայ։ Նա որ պաշտօնապէս «Մեծ Վիլհէլմ» կը կոչուի, չէր ուզեր որ իր կայսերական տիտղոսը զրուի Ֆրէտերիկ Վիլհէլմ Գ. ի արձանին վրայ։

Առաջարկած էին արձանին պատուանդանին վրայ դրոշմել «Վիլհէլմ կայսր առ Ֆրէտերիկ Վիլհէլմ Գ. թագաւոր»։ Վիլհէլմ Ա. արձանագրութիւնը բարեփոխեց այսպէս. «Վիլհէլմ թագաւոր առ Ֆրէտերիկ-Վիլհէլմ Գ. թագաւոր»։ Լսելով թէ չէր վայեր որ իր հօրմէն աւելի բարձր տիտղոս մը կրէ։ Ցաղթութեան կամարին քանդակներէն մին պիտի ներկայացնէր Նարոլէոն կայսրը Սէտանի պարտութենէն վերջ, բայց ծերունի կայսրը չհաւանեցաւ, անօգուտ նուաստութիւն մը համարելով զայն։

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ.— Ապրիլ 27 ին Նիւ Եորքի մէջ հանդիսաւորապէս պիտի կատարուի բացումն այն յիշատակարանին, որուն մէջ պիտի ամփոփուի Միացեալ-Նահանգաց նախկին նախագահ զօրավար Կրանթի մարմինը։ Այս հանդէսը ազգային դէպք մը պիտի ըլլայ։ Մաք-Քինլի նախագահ, դեր-նախագահ Հոպարթ, դահլճին անդամները եւն. ներկայ պիտի գտնուին։ Միացեալ-Նահանգաց զօրաց մէկ մասը Նիւ-Եորքի մէջ պիտի համախմբուի հանդէսին մասնակցելու համար։ Թիչատակարանը երեսուն մէթր բարձրութիւն ունի։ Հիմերը և պատուանդանները ահագին տարածութեամբ են։ Շէնքին երեք երեսները զարդարուած են չորս ոտք տրամագծով կրանիտեայ բարձր սիւներով։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ. — Բէրլինոպոլիս-Վէրսոմոլիէ Վիլհէլմ Ա.ի հարիւրամեակին վրայ յօդուած մը հրատարակեց, որուն մէջ ըսելէ վերջ թէ Գերմանիա խաղաղութեան մեծ սատարներէն մին է, կաւելցնէ. «Ինչպէս որ Գերմանիա իր ուժին խաղաղ գիտակցութեան մէջ ողջունեց Ֆրանսայի և Ռուսիոյ մերձեցումը, որուն մէջ տեսաւ խաղաղութեան զօրաւոր երաշխաւորութիւն մը, այնպէս ալ կը վայլէ որ Ռուսիա Գերմանիոյ զօրութիւնը նկատէ կատարեալ վստահութեամբ և միանայ իր ներկայ ուրախութեան։ Ֆրանսա և Ռուսիա այնքան ուժով են որ Գերմանիոյ ներկայ վայելը դիրքնք չմթագներ, այլ աւելի պայծառութեամբ դուրս կը հանէ երկու երկիրներուն և Գերմանիոյ ընդհանուր համերաշխութիւնը։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ ԴՊՐՈՑՆԵՐԸ.— 1894-95ի շրջանին, իշխանապետութեան մէջ կային 4481 նախնական դպրոցներ, որոնց 3079 պուլկար թաղային դպրոցներ, 18 կաթոլիկ պուլկար, 25 մահմէտական պուլկար, 1243 տաճկական, 16 թաթար, 39 յոյն, 13 հայ, 27 հրեայ, 4 կաթոլիկ, 3 գաղիական, 2 ռումանական, 1 ռուսական դպրոցներ և օրիորդներու բարձրագոյն վարժարան մը։ Պուլկար օրիորդաց դպրոցները այսպէս կը բաժնուին. 617 մանչերու, 80 աղջիկներու և մնացածը խառն։ Միւս դպրոցները մեծ մասամբ խառն են բայի 4 կաթոլիկ դպրոցներէն։ 3079 դպրոցներու թաղերը կը պահեն և 1022 դպրոցները ծախքը մանաւորները կը հոգան։ Ամէն տարի առաջինիներուն համար 7 միլիոն 652349 ֆր. ծախք կերթայ, իսկ միւսներուն 615748 ֆր.։ Ուսուցչական մարմինը կը բովանդակէ 8329 ուսուցիչ, որոնց 6515 ը Պուլկար են. 6886 արու ուսուցիչ են և 1443ը վարժուհի։ Դպրոցները կը յաճախեն 347900 աշակերտ, որոնց 100840 ը աղջիկ են։ Պուլկար դպրոցներուն մէջ կան 263623 աշակերտ, թուրք դպրոցներուն մէջ 69963, յունականներուն մէջ 315, կաթոլիկ պուլկարներուն մէջ 1313, թաթար դպրոցներուն մէջ 779։

ՌՈՒՍԻԱ. — Ռուսօ-չինական դրամատան նախագահ իշխան Ուխթոմսքի, Ս. Բէրբուրգի Վէքէմոսթի թերթին անօրէնը, որ Զարին ընկերացած էր երբեմն աշխարհի շուրջ անոր ըրած ճամբորդութեան ատեն, Զինաստան պիտի երթայ, Բէքինի կառավարութեան հետ խորհրդակցելու համար թէ ի՛նչ միջոցներ պէտք են Մանչուրիոյ երկաթուղւոյն ածուխ ճարելու համար։ Իշխանը՝ որ պիտի ճամբորդէ իբրեւ արտասովոր պատուիրակ Զարին՝ պաշտօն ունի տեսնելու Բուանկսու կայսրը և նուէրներ յանձնելու անոր։ Կրսուի նաեւ թէ մասնաւոր պատուիրակութիւն մը պիտի զրկուի Քորէա, ուսումնասիրելու այդ թերակղզւոյն երկրագործական կացութիւնը, և հոն հաստատելու համար կամ ռուսօ ճաթոնական դրամատուն մը կամ ռուսօ չինական դրամատան մէկ ճիւղը։

ՋՈՒԻՑԵՐԻԱ. — Նահանգային ժողովը միաձայնութեամբ և առանց վիճաբանութեան ընդունեց 52,000 ֆրանքի վարկ մը, զոր արդէն Ազգային ժողովը քուէարկած էր Բարիզի 1900ի Արուեստահանդէսին մասնակցելու համար։

ՎԵՀԱՊԵՏՆԵՐՈՒ ԱՑՑԵԼՈՒԹԻՒՆՆ Ի ՌՈՒՍԻԱ.—Աւստրիոյ կայսեր այցելութիւնը պիտի սկսի օտար վեհապետներու այցելութեան շարքը Ռուսիոյ արքունեաց մէջ։ Հետեւեալ կարգով տեղի պիտի ունենան. Ֆրանսուա Ժոզէֆ կայսրը, Սիամի թագաւորը, Վիլհէլմ կայսրը, Նաբոլիի իշխանը, Սեւ Լեռան Նիքոլա իշխանը. Հէսէ-Տարմշթատի մեծ դուքսը, և վերջապէս Ֆրանսական Հանրապետութեան նախագահ Մ. Ֆելիքս Ֆոռ, որ զրահաւորով մը Քրոնշթատ պիտի երթայ, և պիտի բնակի Բէզէրհոֆի պալատը։

ԱՒՍՏՐԻԱ.—Երեսփ. ընտրութիւնները վերջացան։ Նոր Խորհրդարանը հինէն հոգ թանասուն երկու անդամ աւելի պիտի ունենայ նորագոյն բարեփոխութեամբ մը, այսինքն Խորհրդարանին անդամները ընդամենը պիտի ըլլան 425։ Ասոնցմէ 68 լեհ, 62 Զեխ, 19 Խաւացի, 13 Սերպ Խրուաթ, 11 Ռիւթէն, 6 Ռումանացի, 46 Գերման ազատական, 46 Գերման ազգային, 41 Գերման պապանողական կաթոլիկ, 28 Քրիստոնեայ ընկերվարականներ, 28 հողային ազատականներ, 16 Ընկերվարականներ։

ԻՐԱՒԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ. — Միացեալ Նահանգաց ծերակոյտը սկզբամբ կը մերժէ իրաւարարութեան նշանաւոր դաշնագիրը։ Երկու ժողովրդոց մէջ այս իրաւարարութեան դաշնագիրը ունի իր թերուղէմ պաշտպանողները։ Բայց կերեւի թէ նոյն դաշնագիրը, որ կրած է ինչ ինչ բարեփոխումներ, պիտի մնայ դեռ երկար ատեն ծերակոյտին գրասեղանին վրայ։

ՀՍԲԱՒԱՑԻՆ ԱՓՈՒԿԷ. — Անգլիական շատ օրաթերթեր Պէրլինէն կիմանան թէ Գերմանիա ի մօտոյ 3000 զինուոր պիտի զրկէ Հարաւ-արեւմտեան գերմանական Ափրիկէի մէջ. կը կարծեն թէ Անգլիա նոյն նպատակաւ Քաբ պիտի զրկէ 15,000 զինուոր (Հավասի գործակալութիւնը սխալմամբ 56000 ըսած էր, անգլիերէն fifteen (15) և fifty (50) բառերը շփոթելով։ Ասկէց զատ Լոնտոնի մէջ կը պատմուի նաեւ թէ Գերմանիոյ կայսրը մասնաւոր պատուիրակ մը պիտի զրկէ Բրէդրիա և Պլէօմֆոնթէն խորհրդակցելու համար Օրանժի և Թրանսվալի նախագահներուն հետ։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՎԻԵՆՆԱ, 29 Մարտ.— Ֆրանսուա Ժոզէֆ կայսրը խորհրդարանը բանալով ճառ մը արտասանեց, որուն մէջ հաստատեց պետութիւններու ներդաշնակ աջակցութիւնը։ Այս համաձայնութիւնը արգիլեց Արեւելքի մէջ պատահելիք կռիւ մը և պիտի յանգի Եւրոպայի ընդհանուր շահերուն նպաստաւոր լուծման մը։ Հակառակ քանի մը կառավարութեանց տարբերութեանց և խղճահարութեանց, որ առաջ եկան բանակցութեան միջոցին, Ցուսատան չկրնար յուսալ որ ուերութիւնք պիտի հաւանին իր ընթացքին։

ՊԷՐԼԻՆ. — Նախարարապետին հրաժարման զրոյցը ոչ է լուրջ հիման վրայ հաստատուած չէ։

ԲԱՐԻԶ. — Օրէրայի ներկայացման կը գտնուէին Պ. և Տիկին Նանսէն, իր հետեւորդները և աշխարհագրական ընկերութեան պատգամաւորները։ Ջերմագին ընդունելութիւն մը եղաւ Նանսէնի։

— Խորհրդարանը միաձայնութեամբ որոշեց ձերբակալել տալ Բանամայի խնդրին մէջ մատ ունեցող երեսփոխանները։

— Գաղթականութեանց նախարարին եկած տեղեկագիրներուն համեմատ, Մատակասգարի թագուհւոյն աքսորման պատճառն է այն դաւակցութիւնը որ իր զբաղմամբ կազմուած էր սպանելու համար կալիէնի զբաղարը։ Դաւաճանութեան ապացոյցները բացարձակ են։

Ս. ԲԷԴԵՄՊՈՒՐԿ. — Ռուսիոյ Մայր-կայսրուհին Քոբէնկակ մեկնեցաւ։

ԱԼՃԻՐ.—Զարեվիչին առողջական վիճակը շատ գոհացուցիչ է։

ԼԱՐԻՍԱ.—Ցունաստանի Գահաժառանգ իշխանը, Նիքոլաս իշխան, Սոֆիա իշխանուհին և Մաւի իշխանուհին հոս եկան։

ԹՈՒԼՈՆ.—Երկրորդ կարգի յաձաւորակ Պ—ժօ կրետէ մեկնեցաւ։ Սէսոյլ Վէլիէ ռուսական զրահաւորը հոս հասաւ։

ԱԹԷՆՔ.—Ցոյն գահլիճին անդամները այսօր երկար խորհուրդ մը ըրին։ Հանանէն կիմացնեն թէ Անգլիացի և Ռուս սպաներու հրամանատարութեամբ տերութեանց զօրքերէն մաս մը ստիպուեցաւ ետ դառնալ։ չկրնալով ապստամբներուն ծանուցանել բացարձակ կազմակերպութիւնը։

ՀԱՆԻԱ.— Ռուս, Ֆրանսացի, [illegible] լացի 300 զինուորներ, երեք թնդանոթներով, Բէրինեան հարիւրապետին հրամանատարութեամբ Բուձունարիոն մեկնեցան, արգելելու համար որ ապստամբները չտիրեն Հանիայի աղբիւրներուն։

ՎՈԼՕ.— Սֆոֆիէրէս զբօսանաւը, իր մէջ ունենալով Կոստանդին գահաժառանգ իշխանը և Սոֆիա և Մաւի իշխանուհիները հոս հասաւ։ Զբօսանաւը ողջունուեցաւ ժորժ իշխանին հրամայած թորբիլանաւերէն։

ԱՂԴԱՐԱՐՔ

ԼՈՒՐԵՐ

Սրբազի Առաջնորդ Տ. Պետրոս եպիսկոպոսէն Ս. Պատրիարք Հօր հասած Բ. հեռագիր մը կ'ըսէ թէ այս կիրակի ժամ 11ին Թոքատ ժամանելով իրեն յանձնուած պաշտօնին ձեռնարկած է։

Կրօն. Ժողովը երէկ Պատրիարքարանի մէջ ի նիստ գումարուեցաւ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Դեր. Գրիգորիս Արբաս. Յովհաննէսեանի և զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.

Ա.—Սեբաստիոյ առաջնորդը, որուն յանձնուած է Նապլին Դարահիսարի Առաջ. Տեղապահի դէմ եղած գանգատները քննելով տեղեկագրելու, այս անգամ այդ տեղեկագիրը Պատրիարքարան ղրկած է որուն պարունակութեան համեմատ Ժողովը որոշեց որ Տ. Ամբրոսիոս վրդ. Ռուբինեան Պոլիս կանչէ և բերանացի բացատրութիւններ պահանջէ անկէ։

Բ. — Սկիւտարի Նոր Թաղի Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ առագերեց Տ. Խորէն քահանայ Բէհլիվանեան՝ ինչ ինչ պատճառներէ վշտացած ըլլալով՝ հրաժարական տուած էր, սակայն Ժողովն անընդունելի դատեց, և իր անդամակիցներէն Տ. Եղիշէ վրդ. Դուրեանի յանձնեց յիշեալ առագերէցին հրաժարման պատճառները իմանալով տեղեկագրելու Ժողովոյ։

Գ.— Գասմ'բաշի եկեղեցւոյ Տ. Մկրտիչ քահանան, որ հրաման խնդրած էր Վիտին երթալով իւր ընտանիքը Պոլիս փոխադրելու, արտօնութիւն ստացաւ մէկ ամսուան մէջ կարգադրելու իւր գործերը եւ փութով վերադառնալու Պոլիս։

Նորընտիր Տնտես. Խորհուրդը եւ Ելեւմտից Հոգաբարձութիւնը ի նիստ պիտի գումարուի այսօր Պատրիարքարանի մէջ։

Մաղրիդիի քարոզիչ Տ. Մուշեղ վարդապետ, ուրբաթ օրերը հիւանդանոցի Ս. Փրկիչ մատրան մէջ քարոզ պիտի խօսի ընդհանուր պատսպարելոց։

Տան հայ ընտանիքներ երկուշաբթի օր վառնայէն մայրաքաղաքս վերադարձան։

Բերայի պարտուց հատուցման յանձնաժողովին անդամք խմբովին հրաժարական տուած էին Ս. Պատրիարք Հօր, որովհետեւ կարելի եղած չէր դրամ հաւաքել կալուածներէն, մինչդեռ Թաղ. Խորհուրդն անդադար եկեղեցւոյն և աղքատներու պէտքերուն համար ըստակ կ'ուզէ։

Ս. Պատրիարք Հայրը մերժեց անոնց հրաժարականը և գրեց որ Թաղ. Խորհրդոյ հետ համաձայնութեամբ գործեն։

Ս. Պատրիարք Հօր հրամանին համեմատ, Բերայի Թաղ. Խորհուրդը 5 անդամէ բաղկացեալ յանձնախումբ մը կազմած է որ յառաջիկայ Ս. Զատկի տօնին պատճառաւ կարօտելոց նպաստներ պիտի հաւաքէ։

Այս յանձնախումբի անդամոց անունները են. Արտաշէս էֆ. Ալալըմճեան, Օնոիկ էֆ. Մկրեան, Միհրան էֆ. Մուրատեան և Թաղ. Խորհրդոյ անդամներէն Համբարձում էֆ. Թորոսեան ու Գրիգոր էֆ. Ալալըմճեան։

Հեռագիր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Խիւտավէնտիկարի Այվալըք գաւառի գայմագամ նշանակուեցաւ Մուտանիայի գայմագամ Հասան Ֆէհմի էֆէնտի, որուն յաջորդեց Այվալըգի գայմագամ Նուրի պէյ։

Սըվազի կուսակալութեան Էրզէա գաւառակի գայմագամ կարգուեցաւ Կիւրինի գայմագամ Բաղրզ պէյ, որուն յաջորդեց Եըլտըզ իլի գայմագամ Օսման պէյ և այս վերջնոյն տեղ նշանակուեցաւ Հաֆ քի նախկին գայմագամ Բաշիտ էֆէնտի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ

Երկուշաբթի իրիկուն Կայս. պալատն մէջ ի պատիւ պարսկական դեսպան Ալա-էլ-Միւլք Միրզա Մահմուտ խանի և Պարսից Շահին արտասովոր դեսպան Նասըր-իւլ-Միւլք Էպուլ Գասըմ խանի խնճոյք մը իւրացուեցաւ, որուն ներկայ էին Բարձր. Մեծ. Եպարքոսը, Բարձր. Սպարապետը, Պետական Խորհրդոյ նախագահը, Արտաքին գործոց նախարարը, Թնդանօթարանի վերատեսուչը, դեսպանատան պաշտօնեաները և Նասըր իւլ-Միւլք խանի հետեւորդներն ու պալատական պաշտօնատարներ։

—Կրետէի կարօտ իսլամներուն ի նըպաստ մի քանի տպարաններու և գրատնց տէրերը սկսած են գիրքեր նուիրել և ծախել։ Նպատակը գովելի է. սակայն կայս. Իրատէի մը համաձայն կազմեալ յատուկ յանձնաժողովը այս կարգի նպաստներուն համար կատարուած գործողութիւններուն պէտք է տեղեկանայ, հետեւաբար գրքի և ուրիշ առարկաներու արժէքով նպաստելու փափաքողներուն կը ծանուցուի որ նախ և առաջ յիշեալ յանձնաժողովին դիմեն։

—Շնորհիւ Վեհ. Սուլթանի Նափայի մէջ 45, Բէնդրբիի մէջ երկսեռ 347 տղայք պատրաստուած և Գոսովայի ու Գասթէմունիի կուսակալութեանց կողմանէ տեղեկագրուած է Ներքին գործոց նախարարութեան։

ԱՇՇԵԼՈՒԹԻՒՆ.— Ցունական Դեսպան Բրէնս Մավրոգորտաթ. նախընթաց օր Բ. Դուռ երթալով Արտաքին գործոց նախարար Վեհմ. Թէվֆիգ բաշայի հետ տեսակցեցաւ։

— Անցեալ շաբաթ Եւրոպայէն մայրաքաղաքս եկող դրամատէր Մ. Սթէֆանովիչ այցելութիւն տուաւ Ցունաց պատրիարքական տեղապահ Տ. Կոստանդինոսի և Մ. Զաբրիֆիի։

ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆ. — Երկու օր առաջ Մեծ կղզիի մէջ շինուելիք Աեա Նիքօլա վանքին հիմերը դրուեցան։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ. — Զէթինէէն կը գրեն թէ այն տեղի անգլիական դեսպանը Նիգօլա իշխանին յանձներ է վեհ. Թագուհւոյն նուիրած Վիքթորիա պատուանշանը։

ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Սուրիոյ մէջ Լաւ, բայ ի կառավարական պաշտօնեաներու հաւաքած ստակէն, յանձնախումբ մը կազմուած է որ տեղւոյն բնակիչներէն նպաստներ պիտի ժողովէ։

ԱՆԴՈՐՐՈՒԹԻՒՆ. — Սվազի կուսակալ Խալիլ պէյ, որ այժմ Թոգաթ կը գտնուի, Բ. Դուռ հասած հեռագիր մը կըսէ թէ խազդութիւնն ու անդորրութիւնը կատարեալ է Թոգաթի մէջ։

ԻԴՏԱՄ կը գրէ թէ՝ յաւաջիկայ Կիրակի օր Թաթավլի Աեա Տիւիթրի եկեղեցւոյն մէջ Ցունաց պատրիարքին ընտրութիւնը տեղի ունենայ։

ԱՊԱՀՈՎԱԳԻՆ. — Օսմ. Հանրային պարտուց վարչութիւնը 27000 ոսկւոյ նոր գումար մը վճարեց Գասապայի երկաթուղւոյն իբրեւ ապահովագին։

ՊՏՈՑՏ.— Ղարպ Թարապուլուսի կուսակալ Նամըգ պէյ, նահանգին Մէքթուպճի Սաատէտտին պէյը փոխանորդ կարգելով քննական պատոյտի եկած է։

ԳԼԻՒՊ. — Գոլոսյ Գլիւպի վարչական ժողովոյ անդամ նշանակուեցան Մ. Պարոչի, Մ. Տուի, Գալաֆեան Միհրան էֆէնտի, Զարեհ Տիլպէր էֆէնտի, Ֆոն Կեօլման, Էթիյէն Բալի, Ա. Խափոնտոնի, Գ. Խափոնտոնի, Տոքթ. Խափիչէր, Բաչօլ Աթոպինի, Ատովը, Տոքթ. Վէրի, Մ. Պագ, Վուտուս բաշա եւ ուրիշ նշանաւոր անձնաւորութիւնք։

ՄԵՆԱՇԵՆՈՐՀ. — Եափա քաղաքը լուսաւորելու համար Եուսուֆ Նաուսմ եւ Ապտիլ Քէրիմ էֆէնտիներու կողմանէ խնդրուած մենաշնորհին վերաբերեալ թուղթերը Պետական խորհուրդէն Մեծ. Եպարքաութեան ղրկուեցան։

ԻԶՄԻՐԻ ջուրի ընկերութիւնը արագօրէն խողովակներ կը բաժնէ փողոցներուն։

ԱՅՏՐԸՆԻ Փալամուտ գիւղաքաղաքի Միւտիւր Մուհիէտտին էֆէնտի անվայել ընթացքի մէջ գտնուած լլ[illegible] համար պաշտօնանկ եղաւ եւ [illegible] տեղ կարդուեցաւ Ահմէտ էֆէնտի։

ՍԷՑՏԼԷՐ կայարանի առջեւ պատահած երկաթուղւոյ արկածին հարցաքննութիւններն աւարտելով թուղթերը Բ. Դռան մատուցուեցան։

ԿԵՂԾՄԱՇԿ. — Ցառաջիկայ ապրիլ 2ին կեղծմաշկի սերմին օգտակարութեան նրկատմամբ կայս. բժշկական ժողովի մէջ եղած բանակցութիւններն պիտի վերջանան։ Ժողովոյ որոշումներուն համաձայնութիւնը խմբագրելու համար մասնաւոր յանձնախումբ մը պիտի կազմուի։ Բժշկական այս խնդրոյն վերաբերեալ պիտական ծանօթութիւններ տալու փափաքող բժիշկներուն կը ծանուցուի որ մինչեւ յաջիկայ ուրբաթ օր ղրկեն իրենց տեղեկագրերը։ իսկ նահանգները գտնուող բժիշկներուն երեք շաբաթ պայմանաժամ որոշուած է։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը հրամայեց նոյն պաշտօնատան մէջ աշխատող պաշտօնեաներուն որ որոշեալ ժամանակին և տպագրեալ օրագիրներուն մէջ գրուածին համեմատ ներկայ գտնուին։

ԿԱՑՍ. Իրատէ մը արտօնեց Պայանդրը գաւառակի կառավարական պաշտօնատան նորոգութեան համար ծախսուած գումարը վճարել։

ՎԱՐԺԱՊԵՏԱՆՈՑԻ նախապատրաստական կարգը մտնելու փափաքող աշակերտներուն ըստ օրինի քննութիւններն կատարելու համար կրթական նախարարութեան կողմանէ կարգեալ քննիչներու պաշտօնը վերջացաւ։ Այս տարի 180 հոգի ընդունուած են։ Վիճակացոյց տետրակը կրթական նախարարութեան ներկայացուեցաւ։

ԺՈՂՈՎ. — Կ. Պոլսոյ թրամվէյներու ընկերութեան բաժնետէրերը երկու օր առաջ գումարուեցան։

ՆԱՀԱՆԳԱՑ անչարժ կալուածներու մուրհակները քննելու պաշտօնով հողային տրոց վարչութեան պաշտօնեաներէն յանձնաժողով մը կազմուած էր։ Այս անգամ անոնց պարտականութիւններն գծող կանոնագիրն, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, սկսաւ գործադրութեան դրուիլ։

ՄԵԿՆՈՂ. — Տրապիզոնի և Գասթէմունիի կուսակալութեանց դատական քննիչի օգնական Ֆիքրի էֆէնտի և Պայբուրթի գայմագամ Հիւսնի պէյ նախընթաց օր Տրապիզոն մեկնեցան։

ՊԱՐՍԻԿ արտասովոր դեսպանը այսօր պիտի այցելէ Գէյլէրպէյի Կայսերական Պալատը։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ դեսպանը ճաշ մը պիտի տայ ի պատիւ Էպուլ Գասըմ Խանի։

ՄԵԿՆՈՒՄ. — Գուլկարիոյ Սպրանիէին անդամ, Հաճի Եահեա Նագիֆ բաշա, նախընթաց օր Ռումանական շոգենաւով Վառնա մեկնեցաւ։

ԱՐԿԱԾ. — Մօնթ-Ընէօ կիմանայ թէ Տէտէ-Աղաճ-Սելանիկի կառախումբ մը գըծէն դուրս ելած է։ Բարեբաղդաբար վագոնները երկաթուղւոյ պիտոյքներ միայն կը պարունակէին։ Երկու պաշտօնեայ վիրաւորուեցան։

ՄՈՆԻԹԷՕՌ լրագիրը երէկ կրկին ազդարարագիր ընդունեցաւ Տպագրական Տեսչութենէն։

ՄԱՀ.— Իզմիրէն կը գրեն թէ Պելճիական հիւպատոս Մ. Տիւրիս, երկու օր առաջ մեռնելով յուղարկաւորութեան հանդէսը կատարուած է ի ներկայութեան օտար տերութեանց հիւպատոսներու և ականաւոր անձնաւորութեանց։

ՍՈՍԿԱՎԻ ԱՐԿԱԾ. — Ամերիկայի Ժէորժի Նահանգին Արլինդթոն գաւառին մէջ փոթորիկի մը միջոցին մանչերու գպրոց մը փլչելով 13 աշակերտ մեռած, ոմանք ծանր և ոմանք թեթեւ, իսկ ուսուցիչներն ծանրապէս վիրաւորուած են։

— Բեռնակիր Բամազան անուն անձ մը առջի օր Սիրբէճիի առջեւ կեցող Անգլիական շոգենաւէ մը ածուխ կրած միջոցին ծովը խմնալով քիչ մնաց պիտի խեղդուէր, բայց ոստիկանները հասան և իսկոյն ազատեցին խեղճ մարդը։

ԸՆԿԵՑԻԿ ՄԱՆՈՒԿ. — Թաքսիմի մօտ Զէօվրլիկ անուն տեղը Հանրատան մը տրուհին, Տիւրիկ, անցեալ օր պարտէզը ճերմակեղէններ փռած միջոցին տախտակովին բով լաթի կտորի մը մէջ փաթթուած 7 ամսուան անկենդան աղջիկ մը գտնելով ոստիկանութեան կը յանձնէ։

ԴՈՂ. — Անասթաս անուն անձ մը նախընթաց օր փորձեց Աղա Ճամիի մօտերը Հաֆիզ էֆէնտիի խանութէն 20 հոխա կաթ պարունակող ման մը գողնալ, բայց օձիկը իսկոյն ձեռք տուաւ։

ՀՐԴԵՀ. — Կիրակի օր Դատը-Գիւղ Զըբրգճը թաղը Ցոյն Թոմորիի տունէն հրդեհ ծագեցաւ, սակայն ոստիկանութիւնը հասնելով մարեց։

ԿՐԵՏԷԻ ԽՆԴԻՐԸ

— Դէ մանիոյ դարձարաններուն յանձնարարեալ Մաւզերեան հրացաններու չինութիւնն աւարտած և յանձնուած ըլլալով հոն գտնուող յանձնաժողովը կայս. Իրատէի մը համաձայն մայրաքաղաքս պիտի վերադառնայ։

— Ալասոնիոյ զօրաբանակին պաշտօնեայ անասնաբոյժ հարիւրապետ Քեազիմ-Մէհմէտ, Թէվֆիգ, Ղալիպ և Ապտուլլահ էֆէնտիք նախընթաց իրիկուն Սելանիկի ճամբով իրենց պաշտօնատեղին գացին։

— Նաւարանի մգկիթին ծովեզերքը նորոգուելու եւ սպառազինուելու վրայ եղող Մանսոր-բէ մարտանաւին փոքր չոգեմակոյկ մը տրուեցաւ։

—Իտարէի Մախսուսէի Կէրէպ չոգենաւը Իզմիրէն առած Անատոլուի պահեստի զինուորները Սելանիկ դուրս հանելէ յետոյ, Պոլիս մեկնած է։

— Մախսուսէի Սաֆարէա և Ապոնա չոգենաւերը Մուտանիոյ և անոր շրջակայ ծովեզերքները գտնուող զինուորները թէքիր տաղ տանելէ յետոյ, նախընթաց օր Պոլիս վերադարձան։

— Մինչեւ ցարդ օսմ. զինուորներու համար Իզմիրի մէջ գնուած ձիերու գումարը կը հասնի 265ի։

— Պասրայի ծովային պաշտօնատան պաշտօնեաներէն Սապրի էֆէնտի Հոպէյպա յանձնարարակն քարտուղար նշանակուեցաւ։

—Կրետէի ծովակալ եւ Միջերկրականի նաւատորմին հրամանատարի օգնական Սամի բաշա ռազմամթերք եւ զինուորական պիտոյքներ հանած է Հանեա։

—Աաբբ թերթերկը գրէ. Կէրէպ չոգենաւով 1 հրետանի, 5 հատ վրան, 7 անտուկ բիւրվէոիզաթիօռ, 55 անտուկ բժշկական զեղեր, հիւանդանոցի մահճակալներ եւ զանազան առարկաներ ղրկուած է Սելանիկ ու անկէ ալ ճամբայ հանուած է դէպի սահմանագլուխ։

— Էտիրնէէն մասնաւոր չոգեկառքով 10000 Մարթինի հէնրի և 3000 անտուկ ռազմամթերք ղրկուած է Սելանիկ, ուսկէ Մանասթիր ղրկուած է։

— Մէհմէտէ և Էսէրը Թէրտգէզ թորվիլակիներու պակասները նախընթաց օր սկսան ամբողջացուիլ։

— Հոպէյպա չոգենաւին համար, որ յաճախարակի պիտի վերածուի, հրամայուեցաւ պէտք եղած թուով թնդանօթներ պատրաստել։

— Սիլիվրի գտնուող Կայս. զինուորներն երեքշաբթի առտու Պէյլէրպէյ սուրհանդակ չոգենաւով թէքիրտաղ ղրկուած են։

— Մախսուսէի Ապոնա չոգենաւը նորոգութեան համար աւազան մտաւ։ Դուրս ելածին պէս ուխտաւորներ պիտի տանի Ճիտտէ։

— Գերմանիայէն գնուած թնդանօթներն սկսան մաքրուիլ և ներկուիլ գործարաններուն մէջ։

—Արդէն գրած էինք թէ Զաթալճա յանձնախումբ մը ղրկուած է որ թնդանօթարանի մէջ շինուած թնդանօթները պիտի փորձէ։ Այդ յանձնախումբի պաշտօնը լրացած ըլլալով՝ տեղեկագիր մը ներկայացուց թնդանօթարանի վերատեսչին։ Լաւ արդիւնքներ տուող այդ թնդանօթներէն Բ. և Դ. զօրաբանակներուն պիտի ղրկուին։

—Երկուշաբթի օր ծովային նախարար Հասան Հիւսնի բաշա՝ նաւարանի աւազանները պտտելով աչքէ անցուց հոն նորոգուելու վրայ եղող նաւերն և պաշտօնեաներուն ինչ ինչ հրամաններ տուաւ։

—Հելլենական սահմանագլուխը գըտնուող զինուորներուն սկսաւ ածուխ և ուրիշ պիտոյքներ բաժնուիլ։

— Սլասոնիայէն կը գրեն թէ ամէն հաղորդակցութիւն կտրուած է Ցունաստանի հետ։

— Գնդապետ Ահմէտ պէյ, Ստանեայի զօրաբաժնին մէջ պաշտօնի կոչուած է։ Այս զօրախումբին հրամանատարը 10000 Հաների եւ Մարթինի հրացան պահանջած է, որք Բ. զօրաբանակէն պիտի ղրկուին։

— Շէրէֆ Բէյոն չոգենաւը մեծ քանակութեամբ ռազմամթերք և ուտելիք տարաւ Հանեա։

— Մի քանի շաբաթէ ի վեր Սելանիկ բոպական և Ամերիկեան լրագիրներու թղթակիցներուն ժամադրավայր դարձած է։ Գրեթէ բոլոր մեծ լրագիրները մասնաւոր մարդիկ ղրկած են զօրախումբերուն շարժմանց հետեւելու համար։

Նէ—Եորք Հէրըլտի, Թայմզի, Տէյլի Թէլեկրաֆի, Ո—պէր Լանդօ Մէրի, Իլլիւսթրէյթիդի, Բարիզի, Դուիչնկակի Նոսկոնալ Զէյտանդի թղթակիցները արդէն Սելանիկ հասած են։ Անոնցմէ մէկ քանին, քիչ մը ժամանակ այս քաղաքին մէջ մնալէ յետոյ սահմանագլուխ գացած են։ (Սիմոպոլ)

—Մարաշախտ էտհէմ բաշա և քննիչ յանձնախումբը ամէն օր կայցելեն զօրախումբերը, որք անդադար փորձեր կը կատարեն։

Վակտան

ՂԱՀԱԹԻԱ, 18 30 Մարտ 97 Ժամ 9½

Օսմ. Քոնսոլիտ գոցուեցաւ դրշ.		19—08
Ռէժիի պարտաթուղթ »	լիրա	12—10
Ռումելիի երկաթուղի »	ֆրգ.	87—
Օսմանիէ »		319—
Բանքրիթէ »		407—
Քարափներու պարտաթղթ. »		454—50
Թրամուէյի բաժնէթուղթ	լիրա	6—95
Օսմ. Ապահով. Ընկ. »		3—85
Դրէտի ժէնէրալ »		6—25

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ	Ղրշ.	Բր.
Մէճիտիէ		108—12
Մէճալիք		97—20
Մանր արծաթ		103—10
Անգլիական ոսկի		110—02
Գաղդիական »		87—17
Գրիմիզ		51—07
Ռուպլ թղթադրամ		90—05

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ 29 Մարտ 97 Ժամ. 3 25

3⁰/₀ Ռանթ Ֆրանսակ. գոցուած		102—22
Գոնս. Օսմ. սէրի D. »		17—55
Ռումելիի երկաթուղի »		86—25
Ռէժիի բաժնեթուղթ »		272—
Պանք Օթոման »		506—

ԼՈՆՏՈՆ, 29 Մարտ 97 Ժամ 6.55

Անգլիական գոնսոլիտ		111—87
Գոն. Օսմ. սէրի D, գոցուած		17—50
» » » B, »		29—75
Պանք Օթոման »		10—12
Միսր. Եգիպտական »		107—

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹ. Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆԻ

ԶԵՂՉԵԱԼ ԳԻՆԵՐ

Թափառական Հրեայ 4 հատոր, (Լօժէն Սիւ)	50 ղրշ.
Ընտանեզուրկ 2 հատոր (Էքթոր Մալոյ)	12 »
Կարմիր մարդոց երդումը 2 հատոր (Բոնսոն տիւ Թերրայլ)	10 »
Կրանթ նաւապետին որդիքը 3 հատոր (Ժիւլ Վէրն)	15 »
Հինգ շաբաթ օդապարիկով 2 հատոր (Ժիւլ Վէրն)	12 »
Ամուսնութիւնք Բարիզի 1 հատոր (Էմմոն Ազոլ)	5 »
Սկզբունք բաղաք. Տնտեսութեան 1 հատ. (Ժօզէֆ Կառնիէ)	3 »
Զիկ-Զակ 1 հատոր (Ֆօրթիւնէ տը Պուա-կոպէ)	5 »
Արկածք Միւնխհաւզն Պարոնի 1 հատ.	2 »
Պատժ. Օրինագիրք Օսմ. Պետ.	2 »
Տիկին Վիլֆէրոնի Որդի (Լէոն տը Թէնսոյ)	5 »

Կեղրոնատեղին է Պաղտատլեան գրատուն, Սուլթան Համամ թիւ 14։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ ԳՐԱՏԱՆ

Ցառաջիկայ Տէրունական օրերու համար յատկապէս պատրաստուած

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ՆԿԱՐՆԵՐՈՎ ՔԱՆԴԱԿԵԱԼ

ՓՂՈՍԿՐԵԱՅ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԱՂՕԹԱԳԻՐՔ

ԳԵՐ. Տ. Ց. ՄԿՐԵԱՆԻ

ՎԵՐՋԻՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԶԵՂՉԵԱԼ ԳԻՆ

Կան նաեւ միեւնոյն աղօթագրքին զանազան տեսակ կազմուածներ։

Սոյն գրատան ճոխ եւ այլեւայլ կարեւոր տեղեկութիւններով լի գրացուցակը կը ծախսի ի գին 4Ր փարայ։

ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Տոքթ. Նիքօլաիտիս կը ծանուցանէ որ, ծննդական գործարաններու ընդհանուր հիւանդութիւնները և մասնաւորաբար թէ հին և թէ նոր սկսած գաղդիական տիտաս ու շերմամիզութիւնը (պէլ սոզուկլուղը) 5 6 օրուան մէջ կատարելապէս կը բժշկէ, առանց բնաւ ցաւ զգացնելու. իր դարմանած հիւանդները այլեւս բնաւ ենթակայ չեն ըլլար ոչ միզանցքի նեղուածքի, ոչ բըրսթաթի և ոչ ալ շերմամիզութեան. կաստիածողները կրնան բժշկուելէ վերջ վճարել այցագիններնը։

Կը գտնուի ամէն օր ժամը չորսէն տասը Ղալաթիա կամուրջին գլուխը Սրվաճիոլու խանին կից 5 թիւ դարմանատունը։

(թիւ. 4)

SANTAL MIDY

Սանթալ պը Միդիի արժանաւոր համբաւը ծնունդ տուած կարգ մը կեղծ սանթալներու, որք պատրաստուած են անծանօթ կամ մեռած դեղագործներու կողմէ։ Հրապարակ հանողներու ծախքը վրայ գնաց։ Երիտասարդները, գիտնալով որ Սանթալ պը Միդիի 48 ժամէն կը բուժէ, ապահով կըլլան թէ Միդի անունը տպագրուած է իւրաքանչիւր քարսիւլի վրայ։

Տր. Ա. Քարաֆօշ

Մասնագէտ ծնդամիզական, զաղիական եւ մորթային ախտերու

Ամեն օր խորհրդակցութիւնք ժամը 5—11 Բերա Մեծ փողոց Գոնմարշէի դիմաց 367 թիւ։ իւր հաստատած եւրոպական թարմանատան մէջ։

Ամեն ջանք ի գործ կը դրուի հականեխական ազդու միջոցներուն համար։

Որով հիմնապէս կը բուժէ հին և նոր ջերմամիզութիւնները կարճ ժամանակի մէջ նաեւ գաղիական ախտերը. նորանոր գործիքներով կը բանայ միզանցքի անձկութիւնները և նոր մեթոտով կը թարմանէ ծննդական ամեն տեսակ ախտերը։

DESPINAKIS ՔԱՖԷ ՌՈՒԱՅԵԱԼ DESPINAKIS

CAFÉ ROYAL

Բերայի շիտակ ճամբան, Պանկալթիի մասնաճիւղին ճիշդ դիմացը

Ամեն տեսակ առաջին կարգի ըմպելիքներ շատ ժամն. սոյն զրօսարանի վարձակալը Մ. Տ. Կ. Տեսրինարիս ըլլալով բան մը չէ խնայած իր յաճախորդները գոհացնելու համար. լաւ եւ ծարմ զարեչուր ու Պանիսթայի զուտ խաղողէ շինուած բօնեաք կը գտնուի սոյն զրօսարանին մէջ։

Այս առթիւ կը յայտարարուի եւս որ Պանիսթայի հանրածանօթ քոնեաքը որոյ միակ ներկայացուցիչը Թուրքիոյ, Պուլկարիոյ եւ Ռումանիոյ մէջ Մ. Տ. Կ. Տեսրինարիս է, կը ծախուի իր կեդրոնատեղին որ ի Ղալաթիա, Զիւլֆարի փողոց, թիւ 23։

Ցիշեալ քոնեաքը զուտ եւ անխարդախ ըլլալով տկար ստամոքներու համար շատ յարմար է գործածելու եւ մանաւանդ բժիշկներէ յանձնարարեալ։

ՇԱՆԹԱՐԳԵԼ

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ԶԱՆԳԱԿ

եւ ուրիշ ամեն տեսակ ելեկտրական գործիք

ԱՆՕՐԻՆԱԿ ԱԺԱՆ

Ընտիր ապրանք, խնամեալ աշխատութիւն

1890ԻՆ ՀԻՄՆԱՒՈՐ ՏՈՒՆ

Ս. Վ. ԱՃԷՄԵԱՆ ԵՂԲԱՐԲ

ՅԱՆԶՆԱՌՈՒ—ԵԼԵԿՏՐԱԳԷՏՔ

ՀԱՅՔԱՅՑԻՔԷ ՊԵՏՈՒՔԵԱՆ

14 եւ 19, Զիվէր Պէյ խան, 14 եւ 19

Քիւրէքճիէր — Կալաթա

ԲԱԶԷ

ՄԵԾ ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՁԱՓՈՒ ՎՐԱՑ ՀԱՆԴԵՐՁԻՑ

Կ. Պոլիս, Մահմուտ փաշա, Ապուտ էֆէնտի Եէնի Զարշը, Թիւ 5, 6

Վաճառատունս պատիւ ունի ծանուցանել ազնիւ Հասարակութեան թէ՝ ի վիճակի է հայթայթել անմրցելի գներով թէ պատրաստ և թէ չափու վրայ հանդերձեղէնք։ Տնօրէնութիւնն՝ սերտ յարաբերութեան մէջ լինելով Ֆրանսայի ամենէն լաւ գործարանաց հետ, կարողացած է ի ձեռին ունենալ ազնիւ չուխաներու ստուար քանակութիւն մը որ հրապարակի վրա ծախուած պատրաստ հանդերձեղէններու ցաւալի վիճակն և սղութիւնն՝ իսկոյն կը պարզէ լաւ գիտցողին։ Գերման-Աւստրիական կեղծ պատրաստութիւններէ խորշած, միայն զուտ բուրդ Ֆրանսական, Անգլիական և Պելճիական լաւ ապրանքներ տեղական ընդդէմ գործաւորութեամբ պատրաստել և անլոյս գներով ծախել, այս եղած է վաճառատան նշանաբանն։ Հրապարակէն չուխայ գնելով, պատրաստ զգեստ ծախելու ճգնող վաճառատուններն այցելելէ առաջ, կը խնդրուի անգամ մը դիմել մեր վաճառատուններն ալ։

Վերջին գին. Թիւը 2 ղրշ.

540 52—100

ՍԳՈՂԻ ՄՕՌԻՒ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 15 սեպտ. 1893

Պարոնայք Սգոյ և Պուռ,

Յորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սգոյն կշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանաւանդ խուլային և անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դեպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հաճոյ և լաւագոյն պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու մասնաւ ունի։ Ես եղեն և կը յանձնարարեմ զայն։

ՀՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ

Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակի

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութիւն մէ՝ որոյ բաժնետէրերը Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգլիական ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասներուն համար։

ՖԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որ ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոյց կրած վնասները։

Հ. ՈՍԻԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ.Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ Ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս խան, դեռնայարկ թիւ 1։

AYER'S

HAIR VIGOR

ԱՅԵՐԻ ՀԷՅՐ ՎԻԿՕՐ

ՄԱԶԵՐԸ

Առատօրէն կաճեցնէ

եւ անոնց գոյնը կը վերահաստատէ

Բերուիլը կը բուժէ, գլխուն մորթը կակուղ, առողջ եւ թեփէ զերծ կը պահէ։

Տիկին մը կը գրէ. «Ուրիշներուն օգտին համար պարտաւոր եմ ըսել թէ վեց տարի առաջ մազերուս մեծ մասը թափած էր եւ մնացեալ փոքր մասն ալ ներմկեր էր։ Այերի Հէյր Վիկօրը բանի մը ամիս գործածելէ ետքը, մազերս սկսան բուսնիլ իրենց առջի գոյնովը։

ԱՅԵՐԻ ՀԷՅՐ ՎԻԿՕՐ

Կը գտնուի դեղագործներու եւ դեղավաճառաց քով։ Ընդհանուր մթերանոց Տր. Այերի դեղերուն Պ. Էտմ. Բարուանայի անգլիական վաճառատունը, 95 եւ 97, Եիւբսէք Դալտրըմ, Վոյվոտայի պահականոցին մօտ։ 609

ԹԱԳՈՒՆ ՀԻԱՆԴՈՒԹԻՒՆՔ

ԲԻԲՍԻԼ ՍԱՆԴԱԼ ՍԱԼՕԼԷ—ԷՄԸՐԻ

Մինչեւ այսօր ծանօթ հակամիզանցքաբորբոքային դեղերուն էն հզօրը։ Ապահովապէս շատ քիչ օրուան մէջ կը բժշկէ։

Զգուշանալ կեղծերէն։ Կը վաճառուի ամէն դեղարաններ և դեղավաճառանոցներ։

dépôt général:
S. Negri & Ci.

521 40—52 VENISE

EMULSION SCOTT

(ՍԿՕԹԻ ՕՀԼԵՐԷԿ)

ՇԱՐԺԻ ԶԳԵՆՆ ՉԱՐԻՍ ԻՐԱՎ!

Ինքնին որ լաւ է ապրանք

Սակայն ՍԿՕԹԻ և ՊՈՒՆԻ

ի Նիւ-Եորք։

Կարիքն շատ ախորժահամ է,

Սպան ունի կեամ իւղի բոլոր յատկութիւններին զուտ

Հրաշալիքներու յատկութիւններն ալ ունի

Որ բուժէ թոքախտը

Կը բուժէ անարիւնութիւնը

Կը բուժէ խոշտանգը

Կը բուժէ հազը, ցրտառուչիւնները

Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը

Կը բուժէ մանկանց ճուղաձուութիւնը

Ծծոյլներուն ընդունելի է, ախորժ համ ու հոտ ունի, գիւրամարս է, և ամենէն փոքրիկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Որ գնեցուի գլխաւոր դեղագործատան և դեղագործաց քով։

Գործակատարը ի Ն. Եորք, ՀԱՄՄԻԷՐ ԵՒ ՀԱՒԻՐԵԼ

ՐԷՅՆՕԼՏԻ ԿՈՒԹ ՍՊԷՍԻՖԻՔ

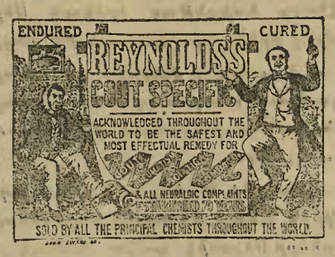

Կը բուժէ կաթուածը, յօդացաւերը, կողացաւը եւ բոլոր ջղային ցաւերը։ Ամբողջ աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղը ճանչցուած է կաթուածի, յօդացաւի, կողացաւի դէմ. Մէկ անգամ առնելը բաւական է, բանի մը ժամուան մէջ զգալի ամոքումը առաջ բերելու համար։ Մեծամեծ բժիշկներ սաստիկ կը յանձնարարեն զայն։ Լոնտոնի նշանաւոր Տր. Տէլի կը գրէ. «Քիչ մը ատեն Ռէյնոլտի ԿՈՒԹ ՍՊԷՍԻՖԻՔԸ տուի հիւանդներուս եւ կը փութամ ըսելու որ միշտ լաւ արդիւնք տեսայ։ Կը հաստատեմ որ ասկէսյետ շատ թանկագին ու ազդեցիկ դեղ մըն է։»

ՀՐԱՀԱՆԳ ԴՐԱԾՈՒԹԵԱՆ.— Պէտք է անօթի փորանց, պառկելէ անմիջապէս առաջ ու առանց խառնուրդի խմել զայն։ Սկսելու է 40 կաթիլ, որ կրնայ հետեւեալ գիշերը 60ի բարձրանալ եւ այսպէս հետզհետէ մինչեւ 120ի։ Մեծ եւ փոքր քանակութեամբ ու շիշերով կը ծախուի մեր Թուրքիոյ միակ ներկայացուցչին՝ ԷՄՄԻՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԻ անգլիական ընդհանուր մթերանոցը, 95 եւ 97, Եիւբսէք Դալտրըմ, Վոյվոտա, Կալաթա—Շիշլիի Թրամվէյներու կայարանը, Պահականոցին քով։

ԵԱՆՕԹ.— Սոյն վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին նաեւ ամէն տեսակ անգլիական եւ ամերիկեան դեղեր։ 606

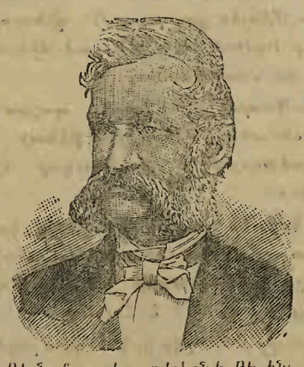

L'ACUE CURE D'AYER

Աղտոտ մթնոլորտ մը որ առաջ կուգայ նեխելու վրայ եղող բուս, նիւթերէ, վնասակար մառախուղէ (բուս) որ միշտ կը բարձրանայ ծկնոցներու, լճացած ջուրերու, ճահիճներու, հոտած ջրհորներու եւ բացուած կոյուղիներու մէջէն,—ըլլայ բաղաքի ըլլայ գեղերու մէջ. վերջ ապէս այն ամէն բաներ որ մթնոլորտը կը թունաւորեն առաջ կը բերեն կարգ մը հիւանդութիւններ որ մէկ խօսքով ՄԱԼԱՐԻԱ կը կոչուի։ Եթէ այդ թոյնը արիւնի մէջ մտած է, երեւան կուգայ հետեւեալ հիւանդութիւններու ծուին տակ. տենդ, ընդհատ տենդ, ծանր տենդ, սարսուռներ, ՄԱԼԱՐԻԱ, մազձային տենդ, ժանտատենդ. հիւանդութիւններ որ սովորական եղանակներով չեն բուժուիր։ Այս բոլոր կտանգաւոր հիւանդութեանց մասնաւոր դարմանն է Cure d'Ayerը որ ապահովապէս բժշկէ, եւ իր գործածութիւնը որ եւ է վտանգաւոր հետեւանք չունիներ։ Ague Cure d'Ayerը բուսային արտաքուստ մն է. չպարունակիր որ եւ է հանքային նիւթ. պատրաստուած է ճիշտ համեմատութիւններով։ Իւրաքանչիւր շիշին կցուած է տպուած բացատրութիւն մը որ կը սովրեցնէ թէ ինչպէս Ague Cure d'Ayerը դոզը պատպան մըն է ՄԱԼԱՐԻԱի դէմ։

Ague Cure d'Ayerը կը ծախուի բոլոր դեղավաճառներու եւ դեղագործներու քով։

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՅԺ—ԿՈՐՈՎ

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ՏՈՐԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ.—Վերջին քսան եւ հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս դեղը ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆն է որ մինչեւ ցարդ զտնուած է, կամա եւ պակաս բուժելու համար ուղեղի հիւանդութիւններն, անդամալուծութիւն, քնաստութիւն, զառանցանք, առնական կարողութեան վաղահաս կորուստ, եւ առնական յոյժերու կորուստէն յառաջ եկած ամէն գործարանական խանգարում։

Կը բուժէ դժուարամարսութիւնը, ջղային եւ սրտի հիւանդութիւնները, լեարդի եւ երիկամանց հիւանդութիւններն, արեան շրջանի բոլոր խանգարումները, ընդհանուր հիւծութիւնն եւ սպառումը կը կասեցնէ կենսական յոյժերու՝ եւ է կորուստ որ յառաջ եկած է ո եւ է պատճառէ։

Ջղային տկարութեան եւ ասոր հետեւանաց մէջ այս դեղին ազդեցութիւնն անմիջական եւ մնայուն է Մելancholիական զգացումներն եւ ախտանիշը կանհետանան ճշմարտապէս հրաշալի արագութեամբ մը։

ՏՈՐԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ ՖՈՍՖՈՏԻՆԸ ջղային հիւթ եւ ուղեղային գոյացութիւնն կրսարեղէ, արեան մէջ մուծանելով կենսական եւիկտրական տարրը, ֆոսֆորն, որ ուղեղին կեդրոնական ճշմարիտ գոյացութիւնն է։ Առնական կորովը կը կենդանացուցէ մարդկային ամբողջ դրութեան մէջ, մարմնոյն եւ մտքին տալով հուժկու եւ առոյգ առողջութիւն մը, այնպէս որ կարելի է բոլորովին պարտականութիւնները կատարել վստահութեամբ եւ գոհունակութեամբ։ Ախորժակը, կը զտէ եւ կը նոխացնէ արիւնն եւ նոր առուգութիւն մը կուտայ ուղեղին, ջղային դրութեան եւ մկանաց։ Իւր վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գործածուած առաջին օրէն իսկ ջղային դրութեան եւ մտաւորական կարողութեանց նշանաւոր յառելմամբ եւ կորութեան եւ բարձրութեան զգացմամբ մը որ վարժութիւնն հիւանդը շատուց ի վեր կը կրնցնէր։ Մարսողութիւնը վերանորոգուած է։ Ախորժակը հրաշալի կերպով կուգենայ։ Ադեաց պաշտօնը կանոնաւորապէս կը կատարուի։ Դէմքը կսկսի լենալ, շրթունքը կը գունաւորուին, աչքը շողուն կը լինին, մարմնը պտղաւոր եւ առոյգ զոյն մը կառնու, մազերը այժ կըստանան։

Զգուշացէք ասոր նմանութիւններէն։ Տորթոր Լալորի ճշմարիտ ֆոսֆոտինը պարունակեալ է այն ասեն շիշերուն մէջ որ բրիտանական կառավարութեան գրոշմը կը կրեն սա բառերով Dr. Lalor's Phosphodyne London England վրան փորագրուած։ Այս դեղին ունեցած յաջողութիւն յառաջ բերած է բազմաթիւ վտանգաւոր եւ վնասակար կեղծեր։

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով՝ Մ. ԷՄՄԻՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ Անգլիական ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա պանականոցին քով, Կալաթա-Շիշլիի Թրամվէյներու կայարանը թիւ 95 եւ 97։ 602

Ապահովագր. ընկերութիւն

ԹՐԻԷՍԴԷ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1831ԻՆ

ՀՐԴԵՀ, ԿԵԱՆՔ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ընդհ. գործակալ, ԱԼՊԻԷՐ ՄԻԶՐԱՀԻ

Ղալաթիա, Գամանտօ խան թիւ 2

548 94—150

COMP. RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՐ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 17,29 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Գշ. 18/30 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակ ժամ 2ին յետ միջօրէի, Պիրէոսի ճամբով

Դշ. 19 31 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաֆոյ, առաւօտեան ժամը 11ին։

Դշ. 19,31 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։

Եշ. 20,1 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։

Ուր 21,2 Ադրբսանրիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱՋԳ. — Մարտ 18 30, հրեշտաքի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիօոլի, Պէյրութ, Յաֆա եւ Բոր-Սայիտ գաղոց շարունակեն 563

ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԶ Ն և ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԻ ՇԱՐ ԸՆԿ

Մարսիլիայէ և Պարսկաստանի Գիլան-Կանոնաւոր Բեռնագ.

Ամէնէ չոգենաւը Նօվրոսսիյք պիտի ուղեւորի հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն և Պաթում մարտ 31ին երեկուան ժամ 4ին (Ը. Ե.)։

Անմոլոյ չոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի ապրիլ 6ին (Ը. Ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեայ ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն Նաւուղղեալ, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՂՈՒԼ
Մանուկ փողոց թ. 10

575

Հրատարակչ Կ. Ա. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

ԹԵՐԹՕՆ ՄԱՄԻՍԻ (5)

ԱԼԻՍԻ ՍԻՐԱՀԱՐԸ

ԿԶԱՎԻԷ ՏԸ ՄՈՆԹԷԲԷՆ

Որչափ տիկին Լաֆիէն կը կարդար և կը վերծանէր այս ազիզորիմ նամակը, աւելի քիչ բան կը հասկնար, և իր գլուխը աւելի կը մոլորէր։

Անդադար ինքնիրեն կը կրկնէր, ժամացոյցի մը ճօճանակին միակերպ կանոնաւորութեամբ։

—Այս բաները ի՞նչ կը նշանակեն... Զայն իրեն կուտայինք և զայն կը դողնայ։ Վաղը նոյա հետ պիտի կարդուէր, և այսօր կաւրէ անոր կուսութիւնը։ Ուրեմն ի՞նչ տեսակ մարդ է այս։

Կաւքը կանգ առաւ երկաթուղիին կայարանին առջեւ։

Շոգեկառք մը ճամբայ ելնելու վրայ էր։

Տիկին Լաֆիէն մտքէն անդամ չանցուց տոմսակ առնել, բայց պաշտօնեաները կը ճանչնային զայն, և սեսնելով անոր խառնված դէմքը և խենդի մը անկանոն, ընդհատ քալուածքը, հասկցան որ անսովոր բան մը տեղի կունենար, և առանց անոր բան մը ըսելու, թողուցին որ մտնէ առաջին կարգի կառքին մէջ։

Շոգեկառքը մեկնեցաւ։ Անցքին խիստ կարճ տեւողութիւնը անվերջանալի երեւցաւ խեղճ կնոջ։

Ֆրանքֆորթի կայարանը հասածին պէս, կառք մը բռնելով դնաց իր ամուսնոյն առեւտրական տունը։

Պատուական վաճառականը իր քովը ունէր պատկաւելի դէմքով պարոն մը, իր անձին վրայ աքանչացող, և որ իւր բալթոյին լամբակին վրայ կը պարզէր անսովոր մեծութեամբ կարմիր ժապաւէն մը։

Լըպէլ-ժիռառն էր այն։

Պ. Լաֆիէն տեսնելով իր կինը կայծակի պէս իր քով ինկած, զարմանքի ճիչ մ'արձակեց։ Մէկ նայուածքը այս զարմանքը սարսափի փոխեց։

—Դժբաղդութիւն մը կայ, այնպէս չէ՞, թոթովեց նա։

—Այո, ամենէն անակնկալ, ամենէն քաջնեելի դժբաղդութիւն... կարդա՛։

Եւ անոր երկնցուց Ալիսի նամակը։

ԴԱԼՈՒԱՆ Դ.

ԽԵՂՃ ԱԼԻՍ

Պ. Լաֆիէն ինքն ալ կարդաց նամակը զոր իր կինը տուաւ իրեն։ Ինքն ալ կապարի գոյն մ'առաւ, և գոչեց ապեկոուր բացատրութեամբ մը.

—Գնա՛ց, անոր հետ գնա՛ց... վա՛յ թշուառական։

—Կը հասկնա՞ս, հարցուց տիկին Լաֆիէն։ Ես բան մը չեմ հասկնար։

—Ես ալ բան մը չեմ հասկնար, յարեց վաճառականը գլուխը սեղմելով իր կարկամած ձեռքերուն մէջ, խենդենալը բա՞ն մը չէ։

—Վի՞չտ մը պատահած է ձեզի, ծերունի բարեկամս, փորձեց հարցնել Լըպէլ-ժիռառ։ Եթէ անխոհեմ ըլլալէ չվախնայի, պիտի խնդրէի մասնակից ըլլալ անոր։

—Մեզ դարնող հարուածը ահաւոր է, պատասխանեց Պ. Լաֆիէն, և քիչ առեղն, աւա՜ղ, ոչ մէկուն համար դադանիք մը պիտի ըլլայ։ Եղբօրս աղջիկը, մեր որդին զաւակը, որուն վրայ դրած էինք մեր բոլոր դրամներն և յոյսերն, այս գիշեր հեռացած է մեր տունէն...

—Մինո՞ի։

—Ո՜հ, ո՛չ, մինակ չէ։ Իր սիրած մարդուն հետ դացած է, և այս բանն է որ խելքս կը տիրէ, այդ մարդը վաղը պիտի կարգուէր անոր հետ... այո, վաղը, և ձեզ պիտի ազաչէի որ վկաներէն մէկը ըլլայիք։

—Բայց լսուած բան չէ այդ, ձեր ըսածը անհաւատալի է։

—Անմտ՞ւր, անհաւատալի, հրէշային։ Ո՞ր չարժառիթը առաջնորդեց այդ մարդը՝ որուն վրայ կոյր վստահութիւն մը ունէի։

—Ո՞ր դեւը մղեց զինքը. պէտք է որ զիտնամ։ Ա՜հ, ամէն տեղ պիտի փնտռեմ զինքը... իր ձեռքէն պիտի առնեմ դողցած աղջիկներս։ Մենամարտի պիտի հրաւիրեմ զայն, պիտի սպաննեմ զայն։ Ինք երիտասարդ է, և ես դրեթէ ծեր եմ. բայց բարի իրաւունքը ինձի հետ է։ Տը Նանսէյ կոմսին արիւնին մէջ պիտի լուսամ ապականուած տանս պատիւը։

Լըպէլ-ժիռառ սարսուռ զգաց։

—Տը Նանսէյ կո՞մսը, կրկնեց ապշութեան արտայայտութեամբ մը։

—Գիտէ՞ք այդ վատին անունը, հարցուց բարկութեամբ Պ. Լաֆիէն։

—Բոլ տը Նանսէ՞յ, Ֆրանսայի՞ մը, Բաւարիոյի՞ մը, շարունակեց նախկին օմոցավաճառը։ Անկիա չէ՞։

—Անկիա է։

—Ա՜հ, թշուառականը։ Եւ կըսէք թէ պիտի կարգուէ՞ր ձեր եղբօր աղջկան հետ։

—Այո՛, վաղը։

—Է՛ ուրեմն, վաղը անոր հետ չկարդուելու համար է որ այս գիշեր փախած է։ Թիարանէն կը փախնար...

—Ի՞նչպէս։

—Օրէնքը կը դատապարտէ երկիկները, արդ անկիա ամուսնացած է և իր կինն ալ ո՞ղջ է։

Պ. Լաֆիէն գլուխը երերցուց։

—Կը սխալիք, մրմնջեց, ես տեսայ մեռած ըլլալուն պաշտօնական թուղթը...

—Իր առաջին կնոջ, այո՛... կարծեմ... օ՜հ, այս վերջինը մեռած է, և ադկի մեռած, սպաննած է զայն։ Բայց երկրորդը մէջտեղն է։

—Վստա՞հ էք։

—Ապացոյց ալ ունիմ։ Դեռ ամիս մը չընէր Բարկէն մեկնած է սուտ կամ իրաւունքը ինձի հետ է, զոր այսօր ստիպեանութիւնը կը փնտռէ... Զանոնք խուզարկելով է որ կոմսը Գերմանիա եկած է։

—Ա՜հ, կը հասկնամ... կը հասկնամ ամէն բան... թոթովեց Պ. Լաֆիէն։ Այն մեռնամարդը իր կնկան համար էր, իր կնկան սիրահարին հետ... ի՞նչ ըրինք զայն ներս առնելով, զայն ապատելով։ Ապո՜ւշ մարդասիրութիւն։ Շատ դիւրին էր թողուլ որ ինքն սպաննուի։ Ալիս տակաւին երջանիկ պիտի ըլլար, Ալիս միշտ մեր զաւակը պիտի ըլլար։

Կուսութիւնն աւրուած Ալիսին, անցոյս և անապատին կորսուած Ալիսին մտածումը դարձեալ բարկութեան հեղեղ մը պոռթկացուց Պ. Լաֆիէնի հոգիին մէջ, քանի որ վատը՝ որ սիրած էր անոր, չէր կրնար անոր պատիւը ետ դարձնել։

—Եւ կըսէք թէ կը ճանչնա՞ք այդ թշուառականը, յարեց նա։

(Շարունակելի)